

Lluís Guixeras i Carratalà, 82 anys, madrileny de naixement i català per convenciment.

El 1933 va començar la seva tasca com a periodista al Departament de Treball de la Generalitat, feina que compaginava amb la seva participació als informatius de Ràdio Associació de Catalunya.

El 1934 entrà com a redactor al *Diario del Comercio*, on s'especialitzà en informació de successos.

A l'acabament de la guerra ingressà a la presó Model de Barcelona, on va estar durant tres anys. Un indult li va permetre sortir-ne, però quedà impossibilitat per exercir com a periodista, per la qual cosa recuperà els seus estudis de Graduat Social en entrar a treballar en una empresa tèxtil, on va ser cap de personal, fins a la jubilació.

Després de la seva rehabilitació, el 1978, va tornar al seu antic mitjà, el *Diario del Comercio*, que tornava a sortir al carrer després de gairebé cinquanta anys d'interrupció.

La fallida d'aquest va significar la seva incorporació al diari d'informació portuària *El Vigía* com a cronista parlamentari, i avui és el degà dels periodistes que fan informació sobre la institució catalana.

Lluís Guixeras, del *Diario del Comercio* a *El Vigía*, amb un parèntesi de 40 anys

Després de la guerra va estar tres anys a la presó Model, i en sortir-ne va ser inhabilitat per a l'exercici del periodisme.

— Montse Mulero / Òscar Delgado —

Evocar el periodisme dels anys 30 és

posar de molt bon humor en Lluís

Guixeras i Carratalà. És recuperar pàgines

d'un període trasbalsat de la nostra

història. La memòria no ha afluixat, però a

vegades, aquell nom, aquell detall, no surt

instintivament.

El Parlament de Catalunya hauria estat un lloc idoni, però finalment ens vam decantar per xerrar amb ell a casa seva, que és a la cruïlla de carrers que oblidem l'Eixample per donar pas a Gràcia, el seu barri de tota la vida. Un pis petitó que conserva l'aire agraït dels records. Malauradament, són menys dels que ell mateix desitjaria, però l'empresonament que va patir acabada la guerra civil va portar implícita la pèrdua o destrucció d'aquelles pertinences familiars i dels escrits professionals que inviten al record. Uns fets viscuts en primera persona que no han impedit a Lluís Guixeras de conservar l'elegància d'esperit progressista fidel al compromís de respecte i lluita per una societat més solidària. Precisament fou la intolerància que el va condemnar a 15 anys de presó, després commutat a tres, "per haver combatut a la guerra, per haver estat persona de confiança d'en Martí Barrera [conseller de Treball amb Macià i Companys], per les seves amistats amb Companys i per les seves idees esquerranes".

—Ja m'hauria agradat, ser amic d'en Companys! Era una persona molt popular entre la premsa, per la seva espontaneïtat. Recordo el combat de

boxa a Montjuïc entre el nord-americà Smelling i Paulino Uzcudun. Uns dies abans Smelling va visitar la Generalitat per saludar en Companys, acompanyat de l'actriu Annie Onda, una miss que avui seria l'americana o la italiana de torn. Quan la parella ja s'havia acomiadat, el president es va girar cap al lloc on ens trobàvem els periodistes i va exclamar: "Reno!, quina dona!". Només tenia un defecte, i és que sempre et demanava tabac i mistos, però els mistos mai no els tornava. Companys fou un home bo i honrat que va sentir molt personalment la guerra. Va ser un home que no es va cansar de commutar penes de mort i que, quan va marxar cap a França, ho va fer amb només 8.000 pessetes, que tampoc no valien, i el va haver de convidar a dinar el president basc, Aguirre.

La pluriocupació necessària

—Vostè va treballar molt de temps com a secretari de Premsa del Departament de Treball de la Generalitat. Quina era l'activitat d'un redactor de Gabinet de Premsa?

—Dels detalls d'informar els diaris, se n'encarregava el cap de Premsa, que era Joaquim Vilà. A la Generalitat, a diferència d'ara, només hi havia un cap de protocol, el senyor Rubí (que no s'ha de confondre amb el Ribé de l'Ajuntament). La resta de departaments no disposava de cap de protocol. Vilà actuava amb un ciclostil, on es feien les circulars de la jornada. Jo vaig tenir l'oportunitat de treballar al Departament de Treball amb Martí Barrera, persona de simpatia i tracte singular. El treball es limitava a fer la selecció d'informacions de la premsa de Madrid i Barcelona, per despatxar després amb el conseller.

—Vostè treballava a tres llocs diferents alhora...

—Era molt difícil viure com a periodista, i calia estar a molts llocs alhora. Els sous eren molt baixos. De matí anava a la Conselleria de Treball i

— Amb 82 anys, continua escrivint la crònica parlamentària —

Records

A la plana de la

dreta, Lluís Guixeras al

costat del diploma en record

de l'homenatge que va rebre

de l'Associació de la Premsa,

junt a altres periodistes

FOTOS: JUAN JOSÉ MARTÍNEZ

propi domicili. Això no era cap sorpresa, perquè a la seva llar hi tenia una bandera monàrquica i una altra de republicana, una dedicatòria del rei i sengles plomes, també dedicades, d'Alfons XIII i del president Macià.

—Quan evoquem aquesta època de la premsa, de seguida pensem en uns mitjans que donaven molta importància a l'aspecte literari.

—Sí. Al *Comerç*, Janés Oliver s'encarregava diàriament d'escriure una novel·la de marcat concepte literari, fins que es tenia l'obra completa. Tanmateix, el diari també recollia l'opinió d'un gran periodista econòmic com Bozzo, el qual era el comentarista d'Hisenda i Economia, com també el columnista de temes borsaris. L'etapa en què en va ser director Francisco Cañadas Gonzalvo, un escriptor i

advocat, efectivament hi havia un concepte molt proper al que vosaltres anomenau literari.

Debats ideològics

—Li va tocar viure professionalment un període amb una premsa de marcada vocació de partit.

—I tant! Però les diferències ideològiques es reflectien especialment dins els articles de fons, no tant a les informacions. Es valoraven molt els "davantals" (editorials). Certament, la premsa barcelonina comptava amb grans columnistes, com Gaziol, Carrasco i Formiguera... Recordo que al *Diario del Comercio* durant l'etapa de direcció d'en José Millán González n'era cap de redacció Conrado García-Casas. Ell va escriure uns polèmics articles de caire religiós que van desencadenar una gran controvèrsia amb el jesuïta Laburu, amb columnes de rèplica i de contrarèplica. En tot cas, sí és cert que cada diari defenia una determinada posició política i ideològica. *La Humanitat*, per exemple, era l'òrgan d'ERC; *L'Opinió*, d'un grup dissident del mateix partit; el PSUC disposava de *Treball*; *La Veu de Catalunya*, amb la Lliga; *Solidaritat Obrera*, de la CNT. Aquests són només uns quants exemples. L'empresa editora del *Diario del Comercio* era la família Tusell, i la seva simpatia ideològica s'orientava cap al Partit Federal, tot i que no pas d'una forma tan marcada com altres mitjans.

—Sembla que aleshores la diferència era de partit, no l'idioma del mitjà.

—Aquest tema no es discutia. Cada diari escollia la llengua que preferien els editors, i els lectors compraven per afecte ideològic a la línia o a les directrius polítiques que seguien.

—I quin paper hi feia la censura?

Naixement (1890), mort (1939) i fugaç resurrecció (1983-85) del *Diario del Comercio*

Diario del Comercio va ser el rotatiu econòmic català amb més tradició i credibilitat dels molts que es van crear a la fi del segle XIX. El seu naixement va ser conseqüència d'una escissió al *Diario Mercantil*, on una part d'inquiets redactors va decidir el 1890 llançar aquesta nova capçalera.

En els seus orígens, *Diario del Comercio* responia a la necessitat de servir una informació mercantil, industrial i comercial. Al llarg de la seva història va anar analitzant els efectes de la crisi colonial, el 1898, el ressorgiment de la política catalanista, el 1902, la Setmana Tràgica, el 1909, la Primera Guerra Mundial, entre el 1914 i 1918, l'època del "pistolisme", la dictadura de Primo de Rivera, el 1923, i la segona República, el 1931.

La fi de la guerra civil i l'arribada de l'autarquia franquista van fer impossible de continuar endavant a un mitjà que tenia com a senyera una visió liberal de l'activitat econòmica.

El primer número del diari va sortir al carrer el 29 d'octubre de 1890, sent-ne el director Hermenegildo Chávarri. Un any després ocupava el càrrec José María Serrate, periodista que va consolidar i expandir el mitjà al primer pla de la ciutadania barcelonina.

Va ser un diari que va crear un model de premsa

especialitzada que responia a les necessitats del prolífic comerç català. Cada matí ben aviat oferia els cables econòmics i mercantils, tot plegat amb l'actualitat de navegació i el detall d'agents i corresponsals repartits per diferents mercats internacionals.

En 1983, l'empresa editora d'*El Vigí* va adquirir la seva capçalera amb la il·lusió de donar a Barcelona un altre cop el servei d'un periòdic especialitzat en premsa econòmica i el va tornar a treure al carrer.

Tanmateix, aquesta reaparició va ser ben fugaç: la seva sortida inicial, al final del mes de març de 1983, només va arribar fins dos anys després. La seva desaparició coincidia amb la d'altres mitjans, com el *Ciero*, precisament l'altre dels dos diaris amb els quals Lluís Guixeras havia mantingut una més gran relació com a professional.

—A partir dels fets del maig de 1936, quan es va produir una forta lluita al carrer per part dels partidaris de la UGT i la CNT, Ordre Públic va decretar una certa censura. La cosa es va aguditzar el mes d'agost, quan, començada la guerra, la Generalitat designava un delegat governatiu a cada diari, responsabilitzat dels textos. Poc després naixia el Comissariat de Propaganda, que encapçalava Jaume Miravittles. El periodista veia el seu article censurat, l'endemà. Clar. Tampoc podies fer gaire més. Precisament el mateix juliol d'inici de la guerra jo vaig informar a *El Diario del Comercio* que hi havia un dipòsit d'armes a l'Hospitalet. L'endemà es va presentar a la redacció un tinent coronel guàrdia d'assalt i ens va dir: "Entre vostès hi ha un periodista que es va dignar escriure el descobriment d'un dipòsit d'armes". Jo vaig respondre, i ell em va preguntar; "I qui li va dir, a vostè?". Com que no li vaig voler revelar la font, em va declarar *persona non grata*.

—Abans ha dit que també col·laborava amb Ràdio Associació de Catalunya.

—Sí. Jo hi col·laborava, amb ells, però la meua primera experiència a través de les ones va ser arran de la vaga del comerç a Barcelona. Es van produir unes negociacions molt llargues al Departament de Treball. Entrepans, cerveses..., anades i sortides. Finalment, el conseller Martí Barrera em va donar el comunicat perquè el fes arribar a la ràdio aquell mateix vespre. D'aquesta manera els comerços obririen l'endemà. Jo en vaig prendre nota molt ràpidament amb la meua estilogràfica i ho vaig passar a l'entranyable locutora Montse Rovira. Ho va mirar i em va dir: "Ai, Guixeras! Cal que ho doni vostè: no ho entenc". Quina impressió em va donar! Una cosa

El Vigía, un diari diferent que arriba al número 10.000

L'escriptor Joan Barril deia en cert article a *El País* no fa gaire que *El Vigía* era l'únic mitjà periodístic on llegir el mot "flete" no era pensar en cap barbarisme lingüístic o errada d'impremta. Certament, el desconeixement de l'existència del rotatiu *El Vigía* entre els mateixos professionals de la premsa barcelonina no pot sorprendre, si tenim en compte que fins fa poc temps la mar, i el port molt particularment, eren uns autèntics desconeguts pel ciutadà en general.

Tanmateix, per al professional lligat amb el port directament o indirectament, pel fet de tractar-se d'una empresa vinculada al transport, que d'una manera molt notable es mou al medi portuari, aquest rotatiu de només setze pàgines es converteix en una eina inqüestionable per al seu treball diari.

El Vigía va néixer l'any 1932, agafant com a emblema l'antiga talaia de Montjuïc, símbol de la indústria i del comerç marítims barcelonins. El llarg parèntesi de la dècada dels quaranta va donar pas, el juny de 1955, a la sortida novament d'aquesta capçalera. En el primer número d'aquell butlletí de navegació, indústria i comerç de periodicitat diària, com es definia ell mateix, l'editorial volia deixar ben clar quins eren la vocació i el segell que haurien de marcar les seves pàgines. "Resultaria ridícul i fins i tot perillós que un petit butlletí diari tractés de navegar entre els agitats estels dels grans rotatius de la ciutat.

Per això les seves pàgines només publicaran notícies, assajos i comentaris sobre reparació, construcció de bucs, aviació, ferrocarrils i transport en general, inclosos horaris, cotitzacions de valors, produccions agrícoles, pesqueres i minerals". Aquesta declaració d'intencions feta quan la redacció encara es trobava al carrer de Muntaner ha estat revalidada des de les dependències de la carismàtica plaça Duc de Medinaceli. Trenta-sis anys d'aparició ininterrompuda del butlletí, que aquest mes de novembre fan que se'n commemori el número 10.000. Una fita mil·lenària que evidencia amb claredat la solera i la capacitat del segon diari barceloní per antiguitat. I una dada que ens permet recordar que *El Vigía* és, juntament amb *La Vanguardia*, l'únic mitjà de la premsa escrita a Catalunya que ha resistit el pas de la transició cap a la democràcia sense deixar de servir el seu lector habitual cap dia. Ara mmateix *El Vigía* és el diari barceloní més petit, però a la seva redacció conflueix l'activitat d'una empresa editorial amb la gestió i l'edició de dues publicacions més: *El Recreativo*, l'única publicació existent a Espanya que quinzenalment i amb format de periòdic tracta l'actualitat del sector industrial i econòmic del joc, i *Marte*, revista mensual especialitzada en l'anàlisi de l'actual món de l'art.

Tres anys de presó

El carrer de Pelai sempre li retornarà el record d'aquell 15 de novembre de 1939, en què va ser detingut. Però tres anys i vuit mesos d'empresonament li van permetre de col·leccionar tot un seguit de records que ningú no li ha pogut prendre, tal com ho van fer amb els del seu avi, aquell qui fou tinent coronel de cavalleria, o els estimats retalls de premsa i fotografies.

Gabriel Alomar, el rapsoda Manolo Gómez, l'ex-ministre Lluís Lúcia, el pare Martí,... tots ells van compartir estones bones i dolentes amb Lluís Guixeras.

Però potser el que avui, tants anys després, li ve primer a la memòria —“i és que em vaig tornar boig”— és el moment en què li van comunicar la mort de la seva mare i, en un acte de benevolència, li van permetre, gràcies a la intervenció de José Tarín Iglesias i de Joan Rosselló, de sortir durant dues hores per poder anar a fer-li el darrer comiat.

Les sortides de nit fins a l'any 42, i especialment la imatge d'un vigilant de la temuda cinquena galeria, han deixat una empremta inesborrable a la seva memòria, de la mateixa manera que ho ha fet la integritat del qui fou ambaixador a Bèlgica, Gabriel Alomar, per al qual va haver de redactar la petició de llibertat, davant la seva negativa a demanar favors, i va tenir el gust de presentar-la davant un funcionari que, quan llegí, incrèdul, la llarga llista de mèrits del poeta modernista i polític, s'apressà a tramitar-la davant “les autoritats competents”.

D'aquells passeigs pel pati de la presó amb l'ex-ministre Lúcia, que solia repetir-li “desenganyis, home, són els mateixos del mocador vermell, però ara porten sabates de xarol”, vol recordar una frase que ha fet seva: “Perdoneu-los, encara que sàpiguen el que es fan”.

és parlar davant d'un públic, però fer-ho davant d'un micròfon... és terrible!

—Un cop reintegrat a la seva professió, ha notat gran diferència en la manera de treballar?

—D'entrada, em crida l'atenció que llavors era una feina on calia anar molt formal. Els periodistes sempre dúiem vestit i corbata. Aleshores també hi havia una companyonia formidable, possiblement avui continua existint. Potser hi ha més cultura, ara. Avui es surt d'una facultat. Nosaltres ho portàvem al caràcter; l'ímpetu, el fet gloriós de ser periodista...

—Gairebé quaranta anys sense cap possibilitat legal per exercir com a periodista...

—Sí. Fins al 1978, en què una disposició ens va restituir les qualificacions. En aquest punt m'agradaria fer un homenatge molt especial a en Narcís de Carreras, advocat que fou secretari i marmessor d'en Cambó i que va ser d'aquells homes que donen la cara. Ell va ser la persona que em va permetre sortir de la presó després del decret de quinze anys, i també em va aconseguir que treballés dins una empresa tèxtil. Quan vaig agrair-li el gest, em va respondre amb unes paraules que no he oblidat mai: “Només hi ha dues classes d'homes, els decents i els que no ho són”.

—Com es va produir la reincorporació a l'activitat periodística?

—Els propietaris d'*El Vigía*, que havien comprat la capçalera del *Diario del Comercio*, van convidar els antics redactors, en un moment que es volia tornar a llançar el diari al carrer, el 1983. La propietària, la senyora Amich, arran d'aquest acte em va demanar si em volia

encarregar de fer l'editorial, i així ho vaig fer durant el temps que aquest rotatiu va tornar a funcionar. Poc després va començar una profunda crisi, per la qual van desaparèixer diverses publicacions, com el *Ciero* i el mateix *Diario del Comercio*. Tot i això em va oferir de continuar amb una crònica parlamentària per a *El Vigía*, ja que ho consideraven una informació prou interessant, encara que es tractés d'un diari marítim i portuari. I així fins avui.

El diari més petit

—Amb la qual cosa treballa al diari més petit de Barcelona...

—Sí que ho és. Però tinc la pretensió de dir que ens coneixen prou. De banda dels consignataris, armadors i altres empreses del sector, des del president del Parlament fins a l'últim diputat, ens tenen sempre una gran atenció. A més, jo gaudeixo molt quan vaig a la redacció, amb els joves que em comenten les novetats.

—Ha notat a la seva feina al Parlament diferències en el tracte entre els diaris grans i els més modestos?

—Sí. Els rotatius grans tenen el privilegi de ser cridats als despatxos quan hi ha una notícia important. Però això és normal, perquè es tracta de mitjans molt forts i que tenen una gran repercussió.

—Però, existeix un veritable respecte per la premsa?

—Abans més que no pas ara. Fa uns quants dies llegia amb uns companys al Col·legi de Periodistes una crònica titulada “*El chocolate del elefante*” que, si hagués sortit els anys trenta, hauria tingut conseqüències. Parlava de la creació de nous càrrecs de secretaris d'Estat i sots-secretaris adjunts. Si fos cert el que deia la informació, la Fiscalia hauria d'obrir una investigació. Ara sembla que es publiqui el que sigui, ningú no en vol fer cas.

—La recuperació dels drets com a periodista devia ser molt emocionant...

—Clar que sí. En Carles Sentís es va comportar molt bé amb tots nosaltres. Entre d'altres coses, va visitar personalment el delegat del Govern a Catalunya per agilitar els tràmits relatius a les jubilacions dels que havíem estat inhabilitats. Pernau ens va donar l'alta definitiva i ens va fer socis.

—I ara un grup de periodistes veterans continuen reunint-se cada setmana al Col·legi per comentar les notícies en tertúlia.

—Cada dilluns ens trobem la “vella guàrdia”. Una mica per mantenir la tradició, que malauradament s'està perdent, de les tertúlies. En queden tres o quatre; un de sord, un altre amb reuma..., però mentre es pugui, ho continuarem fent. Potser algun dia se n'hi apuntarà un de jove!

— “José Millán era tan amic de tothom, que va acceptar rebre correspondència del govern de Burgos” —